

Magyar nyelvű könyvek a Gutenberg Projekt oldalán

„A világ legrégebb digitális könyvtára” – ezzel a címmel büszkélkedhet az 1971-ben indult közösségi projekt, melynek célja, hogy digitális formában megőrizze az elsősorban írott, szöveges kulturális javainkat. A gyűjtemény ma már több mint 47 ezer kötetet tartalmaz, legnagyobb részük angol nyelvű, de számtalan nemzet – így a magyar – eredeti nyelvű dokumentumai is megtalálhatóak a *gutenberg.org* oldalon. A szervezők, közreműködők gyűjtéssel kapcsolatos kiemelt elvei közé tartoznak az alábbiak:

- A lehető leghozzáértőbb, platformfüggetlen hozzáférés: ennek köszönhetően az összes tartalom több formátumban (egyszerű szöveg, html, epub, prc) letölthető.
- Teljes körű könyvészeti adatgyűjtés: minden elérhető információt igyeksenek begyűjteni a felajánlott, begyűjtött kiadványokról (szerző, cím, kategória, jogi státus, nyelv). Így könnyen kereshetünk a digitális könyvtár rendszerében.
- Csak jogtiszt, közkinccsnek minősülő vagy felajánlott tartalmakat gyűjtenek, elkerülendő bármilyen szerzői jogi problémát.

Mikor minősül valamilyen szellemi alkotás közkinccsnek?

Mindamellet, hogy a közkinccs egy nagyon bonyolult jogi fogalom (következik ez többek között abból, hogy a szellemi alkotások kategóriába rengeteg dolog fér bele, kezdve az iparjogvédelem alá eső szabadalmaktól az emblémákon át a formatervezési mintákig) nagyjából nagyon egyszerűen négy dolog határozhatja meg, hogy a szellemi termék közkinccsnek minősül-e:

1. A szerzője közkinccsnek minősíti vagyis lemond mindenféle, a felhasználás után járó esetleges szerzői jogdíjról, így az alkotás bárki számára szabadon hozzáférhetővé válik. Annak „használatáért” (pl. olvasás, hallgatás) díjat nem kell fizetni.

2. A szerző halálát követő január elseje óta eltelt 70 év. Legutóbb *Rejtő Jenő* művei váltak így közkinccsre, a szerző 1943. január 1-jén hunyt el. 2014. január 1-je óta szinte az összes Rejtő-regény, elbeszélés elérhető a *MEK*-en.
3. Ismeretlen a szerző. Az alkotó és az esetleg a szerzői jogokra jogosult családtagok ismeretlenek.
4. Van egy speciális eset amikor a mű alkotóját vagy alkotóit nem védi a szerzői jog, mert a tartalom nem eredeti, nem tekinthető kreatív alkotás folyamatoként létrejött terméknek. Például ne próbáljunk meg levédetni egy általunk rajzolt kört vagy négyzetet, mert ez nem a kreativitásunkat, hanem kapzsiságunkat tükrözné csak. Ide tartoznak még más egyszerű ábrák vagy olyan szövegek és grafikák, amik jogszabályokban, szabványokban kerültek rögzítésre (közlekedési táblákon található ábrák).

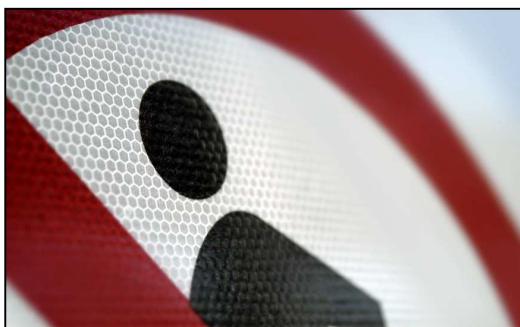
Hogyan tudunk magyar nyelvű könyveket letölteni a Gutenberg Projekt oldaláról?

A *gutenberg.org* oldal angol nyelvű, de nem nehezebb eligazodni rajta, mint bármely más oldalon a világhálón. Nagyon egyszerű kis szájról van szó (ez ne tévesszen meg senkit, a mögötte lévő adatbázis brutális nagyságú és itt van mind a közel 50 ezer könyv) és a dizájn mintha visszaröpítene minket 2 évtizeddel, de talán nem véletlenül van így. Ha van egy kis felesleges pénzmagunk, ne legyünk restek támogatni az oldalt, de ezt akár más típusú felajánlott segítséggel is lehet (digitalizálás, hangoskönyvek készítése). Az oldal készítőivel ilyen szinten felvenni a kapcsolatot azonban már komoly nyelvtudást igényel. Maradjunk egyelőre a magyar könyvek keresgélésénél.

Mi összesen 111 magyar nyelvű digitális művet találtunk az oldalon, az alábbiak alapján:

- Minden könyvnek megvan adva a nyelve, természetesen kereshetünk is rá. Írjuk be a főoldalon a bal felső sarokban található keresőmezőbe pontosan ezt: ***!hungarian***
- A találati oldalon máris megjelennek a magyar nyelvű könyvek.

- Bármelyikre kattintva a újabb két fül érhető el az egyik a „Download”, ezen találjuk különböző formátumokban a letölthető tartalmakat.
- A „Bibrec” fülön a könyvészeti adatokat érhetjük el.

Jó olvasgatást kívánunk!

Természetesen a MEK-en is megtalálhatóak ezek a művek ott azonban sok nem tölthető le epub vagy prc formátumban. Ezért érdemes néhanapján körülnézni és lefuttatni egy keresést magyar nyelvű könyvekre a Gutenberg Projekt oldalán: ha kerül ki új cím, az biztos, hogy egyszerre több formátumban elérhető lesz.

/Forrás: <http://blog.papirontul.hu/a-gutenberg-projekt-1/>

(F. Iné)